

Sygn. akt VI U 1072/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 1 grudnia 2014 r.

Sąd Okręgowy w Bydgoszczy VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący SSO Janusz Madej

Protokolant st. sekr. sądowy Dorota Hańc

po rozpoznaniu w dniu 18 listopada 2014 r. w Bydgoszczy na rozprawie

odwołania Ł. H.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w B.

z dnia 2 kwietnia 2014 r. znak: (...)

w sprawie: Ł. H.

przeciwko: Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w B.

o emeryturę

I zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, iż przyznaje ubezpieczonej Ł. H. prawo do emerytury od dnia (...)

II nie stwierdza odpowiedzialności Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w B. za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji.

Sygn. akt VI U 1072/14

UZASADNIENIE

Ubezpieczona Ł. H. w dniu 4 marca 2014 roku złożyła wniosek o emeryturę z tytułu zatrudnienia w szczególnych warunkach. Organ rentowy Zakład Ubezpieczeń Społecznych oddział w B. decyzją z dnia 11 marca 2014 roku, odmówił przyznania ubezpieczonej emerytury z tytułu zatrudnienia w szczególnych warunkach. Ubezpieczona od tej decyzji się nie odwołała, natomiast złożyła w dniu 18 marca 2014 roku ponowny wniosek o ustalenie prawa do emerytury z tytułu zatrudnienia w szczególnych warunkach. Dołączając do tego wniosku między innymi świadectwo wykonywania pracy w warunkach szkodliwych wystawione przez Wojewódzki Szpital (...) (...) J..., J. B. w Ś.. Organ rentowy rozpoznając ten drugi wniosek decyzją z dnia 2 kwietnia 2014 roku, ponownie odmówił ubezpieczonej prawa do emerytury z tytułu zatrudnienia w szczególnych warunkach, podając w uzasadnieniu, iż na podstawie dowodów dołączonych do wniosku i uzyskanych w wyniku przeprowadzonego postępowania, przyjął staż pracy w szczególnych warunkach w wymiarze 16 lat 6 miesięcy i 4 dni. Natomiast okres stażu sumarycznego, czyli sumy okresów składkowych i nieskładkowych w wymiarze 19 lat 7 miesięcy i 1 dnia. Przyczyną wskazaną przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych oddziału w B. odmowy przyznania emerytury było to, iż do dnia 1 stycznia 1999 roku, czyli do dnia wejścia w życie obecnie obowiązującej ustawy emerytalnej, ubezpieczona nie osiągnęła dwudziestoletniego okresu składkowego i nieskładkowego. Organ rentowy argumentował, iż zeznania świadków potwierdzające pracę w gospodarstwie rolnym matki nie zostały uznane, ponieważ nie potwierdzają one wykonywania pracy w gospodarstwie rolnym, tylko noszą charakter zwykłej pomocy rodzicom przez dzieci w gospodarstwie domowym bez względu

na miejsce zamieszkania na wsi czy w mieście. Odwołanie od tej decyzji wniosła ubezpieczona domagając się jej zmiany i przyznania prawa do dochodzonego świadczenia emerytalnego. Ubezpieczona powoływała się na pracę w gospodarstwie rolnym matki w okresie wakacji szkolnych w czasie, gdy była uczennicą liceum w B.. Sąd Okręgowy ustalił i rozważył, co następuje. Zgodnie z artykułem 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, tekst jednolity Dziennik Ustaw z 2013 roku pozycja 1440 z późniejszymi zmianami, ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 roku, przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w artykule 32, 33, 39 i 40 jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli, po pierwsze okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat dla kobiet i 65 lat dla mężczyzn, oraz okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w artykule 27. Emerytura, o której mowa w ustępie 1 artykułu 184, przysługuje pod warunkiem nie przystąpienia do Otwartego Funduszu Emerytalnego, albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w Otwartym Funduszu Emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych na dochody budżetu państwa. Z kolei zgodnie z artykułem 32 ustawy emerytalnej, ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949 roku, będącym pracownikami, o których mowa w ustępie pier..., 2 i 3, zatrudnionymi w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze przysługuje emerytura w wieku niższym niż określony w artykule 27 ustępie 2 i ustępie 3. Artykuł 32 ustęp 2 ustawy emerytalnej, stwierdza także, że dla celów ustalenia uprawnień, o których mowa w ustępie 1 artykułu 32, za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości i wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia. Wskazać też należy, iż artykuł 184 i artykuł 32 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, mówiąc o dotychczasowych przepisach mają na myśli utrzymane w mocy częściowo przepisy Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, Dziennik Ustaw z 1983 roku numer 8 pozycja 43. Zgodnie z paragrafem 2 ustępem 1 i ustępem 2 tego rozporządzenia, okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu, są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, obowiązującym na danym stanowisku pracy. Okresy pracy, o których mowa w ustępie 1 stwierdza zakład pracy na podstawie posiadanej dokumentacji w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie paragrafu 1 ustępu 2 rozporządzenia lub w świadectwie pracy. Warunki nabycia prawa do emerytury z tytułu zatrudnienia w szczególnych warunkach określone są także w paragrafie 3 i paragrafie 4 powołanego rozporządzenia. Zgodnie z tymi przepisami za okres zatrudnienia wymagany do uzyskania emerytury, zwany dalej wymaganym okresem zatrudnienia, uważa się okres wynoszący 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, liczony łącznie z okresami równorzędnymi zaliczanymi do okresu zatrudnienia. Pracownik, który wykonywał pracę w szczególnych warunkach wymienione w wykazie A nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki; osiągnął wiek emerytalny wynoszący 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn oraz ma wymagany okres zatrudnienia w tym, co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach. Nie było sporu między stronami, co do tego, iż ubezpieczona posiadała, co najmniej 15 okres zatrudnienia w szczególnych warunkach wymagany przepisami powołanego rozporządzenia, albowiem organ rentowy uznał za wystarczający dowód potwierdzający wykonywanie przez nią pracy w szczególnych warunkach, świadectwo wystawione przez Wojewódzki Szpital (...) J. B. w Ś. z dnia 17 marca 2014 roku. Świadectwo, dokument nazwany świadectwem wykonywania pracy w warunkach szkodliwych, który potwierdzał wykonywanie przez ubezpieczoną pracy u tego pracodawcy w okresie od 1 czerwca 1980 roku do chwili wystawienia tego dokumentu. W tym pracę w szczególnych warunkach w okresie od 1 czerwca 1980 roku do 14 października 1982 roku oraz od 15 lutego 1984 roku do 31 grudnia 2008 roku. Dowód ten wskazywał, iż ubezpieczona stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywała pracę pielęgniarki w oddziałach intensywnej opieki medycznej, anestezjologii, psychiatrycznych i odwykowych, onkologicznych, leczenia oparzeń oraz ostrych zatruc w bezpośrednim kontakcie z pacjentami na stanowisku pielęgniarki wymienionym w, w wykazie A dziale 12 pozycji 1 załącznika do Rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983 roku. A także w wykazie stanowiącym załącznik do Zarządzenia Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej z dnia 12 lipca 1983 roku, Dziennik Urzędowy Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej z dnia 30 sierpnia 1983 roku dział 12 punkt 1b i podpunkt 5. Podkreślano w tym dokumencie, iż ubezpieczona wykonywała pracę na oddziałach (...) (...)_02

Na podstawie tego dokumentu oraz mając na uwadze, iż między stronami nie było sporu co do tego, iż w okresach wskazanych w tym dokumencie ubezpieczona wykonywała pracę w szczególnych warunkach, o której mowa w dziale dwunastym wykazu A, stanowiącego załącznik Rozporządzenia Rady Ministrów powołanego już wcześniej pod pozycją pierwszą, Sąd Okręgowy ustalił, że ubezpieczona legitymowała się wymaganym okresem pracy w szczególnych warunkach, który przekraczał nawet 16 lat. Natomiast spór w niniejszej sprawie dotyczył tego, czy ubezpieczona posiada wymagany staż emerytalny w rozumieniu paragrafu 3 powołanego rozporządzenia i przepisów Ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Dla kobiet był to okres co najmniej 20 lat. Organ rentowy w zaskarżonej przez ubezpieczoną decyzji z dnia 2 kwietnia 2014 roku ustalił, iż staż sumaryczny ubezpieczonej wymagany do emerytury, suma okresów składkowych i nieskładkowych, wyniosła 19 lat 7 miesięcy i 1 dzień. Zatem rozstrzygnięciu w niniejszej sprawie powinno, podlegało to, powinno podlegać i podlegało to, czy, u..., okresy zatrudnienia, okresy pracy ubezpieczonej w gospodarstwie rolnym matki w okresach wakacyjnych przypadających od (...) roku mogły uzupełnić staż wymagany do emerytury na podstawie artykułu 10 Ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Przypomnieć w tym miejscu należy, już zgodnie z artykułem 10 ustępem pierwszym Ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych przy ustalaniu prawa do emerytury oraz przy obliczaniu jej wysokości uwzględnia się również następujące okresy, traktując je z zastrzeżeniem artykułu 56 jako okresy składkowe. Po pierwsze, okresy ubezpieczenia społecznego rolników za które opłacono przewidziane w odrębnych przepisach składki, po drugie, przypadające przed dniem 1 lipca 1977 roku okresy prowadzenia gospodarstwa rolnego po ukończeniu 16 roku życia i w punkcie 3, przypadające przed dniem 1 stycznia 1983 roku okresy pracy w gospodarstwie rolnym po ukończeniu 16 roku życia. Jeżeli okresy składkowe i nieskładkowe ustalone na zasadach określonych w artykule od 5 do 7 ustawy emerytalnej są krótsze od okresu wymaganego do przyznania emerytury w zakresie niezbędnym do uzupełnienia tego okresu. Sąd Okręgowy brał pod uwagę artykuł 10 ustęp 1 punkt 3 ustawy emerytalnej oceniając, czy okres pracy ubezpieczonej w gospodarstwie rolnym matki w okresach wakacyjnych może uzupełnić ogólny staż emerytalny do wymaganych 20 lat ogólnego stażu emerytalnego. Na podstawie dowodu z przesłuchania świadków oraz z przesłuchania stron ograniczanego do Ł..., przesłuchania ubezpieczonej, Sąd Okręgowy ustalił, iż w okresach wakacji letnich od, przypadających w przedziale czasowym od 1 lutego 1975 roku do 31 maja 1972 roku ubezpieczona pracowała w gospodarstwie rolnym matki w wymiarze nawet przekraczającym wymagane 4 godziny dziennie. Były to okresy wzmoczonych prac polowych, związanych ze żniwami. Ubezpieczona zajmowała się także inwentarzem zwierzęcym, którego musiała oporządzić i który musiała nakarmić, i praca w tym gospodarstwie rolnym w okresach wakacyjnych z pewnością wyniosła wię... brakujące 4 miesiące i 29 dni do uzupełnienia wymaganego dwudziestolet... dwudziestoletniego okresu zatrudnienia ubezpieczonej. Sąd oceniając wiarygodność i moc dowodową dowodów z zeznań świadków: Z. C. i J. J. oraz dowodu z przesłuchania ubezpieczonej, zgodnie z artykułem 233 paragraf 1 Kodeksu postępowania cywilnego, miał na uwadze, iż zeznania te były zgodne z zasadami doświadczenia życiowego, wzajemne, wzajemnie spójne, nie zawierały sprzeczności. Mimo, iż gospodarstwo rolne, na którym pracowała ubezpieczona, miało stosunkowo niewielką powierzchnię 2,65 hektara, to Sąd Okręgowy miał także na uwadze to, iż ubezpieczona pracowała na tym gospodarstwie pomagając matce, która po pierwsze, była w tym czasie już schorowana, po drugie, w tym czasie nie żył jej już ojciec, więc oczywistym jest, iż w okresach wakacyjnych taka pomoc matce była konieczna i nie miała charakteru jakiejś zwyczajowej, tylko była to stała praca świadczona w okresach przypadających w miesiącach czerwcu i lipcu, a nawet pod koniec czerwca każdego roku wskazanego w przedziale czasowym od (...). Były to wakacje z roku (...). Licząc po, nawet tylko po półtorej miesiąca pracy ubezpieczonej w gospodarstwie rolnym, ubezpieczona pracowała wtedy 6 miesięcy w gospodarstwie rolnym matki, pomagając także sąsiadom w ramach rewanżu za pomoc udzieloną w okresie żniwnym. Dlatego Sąd Okręgowy uznał, iż ubezpieczona spełniła także i tę sporną między stronami przesłankę nabycia prawa do emerytury i legitymowała się wymaganym okresem zatrudnienia wynoszącym co najmniej 20 lat. Dlatego na podstawie artykułu 477 ze znaczką 14 paragraf 2 Kodeksu postępowania cywilnego w związku z artykułem 184 i 32 Ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz w związku z przepisami powołanego w sprawie Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze zmienił zaskarżoną decyzję i orzekł jak w punkcie 1 wyroku. Świadczenie emerytalne przyznane zostało ubezpieczonej od spełnienia przez nią ostatniej przesłanki nabycia tego prawa, a więc złożenia wniosku o przyznanie świadczenia od 1 dnia miesiąca w którym taki wniosek został złożony zgodnie z artykułem 129 ustępem 1 Ustawy emerytalnej,

a Sąd miał przy tym na uwadze, że pozostałe przesłanki ubezpieczona spełniła na dzień 1 stycznia 1999 roku, co dotyczy przesłanki posiadania wymaganego okresu zatrudnienia i wymaganego okresu pracy w szczególnych warunkach. Wiek emerytalny ubezpieczona osiągnęła przed złożeniem wniosku. Oświadczenie natomiast, w samym wniosku o emeryturę ubezpieczona wniosła o przekazanie środków zgromadzonych na jej otwartym...na jej koncie w Otwartym Funduszu Emerytalnym na budżet państwa za pośrednictwem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. W punkcie drugim wyroku Sąd nie stwierdził odpowiedzialności Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w B. za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji, odpowiedzialności, o której mowa w artykule 118 ustęp 1a ustawy emerytalnej. Sąd miał przy tym na uwadze, iż możliwość uwzględnienia dowodów z zeznań świadków powstawała dopiero w postępowaniu sądowym, natomiast w postępowaniu przed organem rentowym moc dowodowa pisemnych oświadczeń świadków zbieranych na piśmie jest ograniczona i organ rentowy nie mógł mieć wątpliwości co do tego, czy te zeznania są wiarygodne i jaka jest ich moc dowodowa. Dopiero w postępowaniu sądowym można było dokonać na podstawie zebranego w sprawie materiału dowodowego, którym wcześniej nie dysponował organ rentowy, istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy ustaleń, dlatego Sąd nie stwierdził odpowiedzialności organu rentowego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji. Proszę Pani, wyrok...